

Эхэ найхан нютагаа эд хамта мандуулаа!

БУРЯД ҮНЭН

1996

АВГУСТЫН
24

Намарай эхин улаан бишэн
нарын 10
СУББОТО
гарагай 7
№161 (19501)
Газетын сэн
хэлсээтэ.

1921 оной
декабриин 21-нээ
гарана

Бүгэдэ
арадай
газетэ

Мүнөөдэрэй
шухала
асуудан

УГЛӨӨДЭР - ШАХТЭРОЙ ҮДЭР

АЛЬГА ХООНОН НУУХЫН АРГАГҮЙ

ӨӨНЭДЫНГӨӨ заншалта найдэрье
малтажа абаха хүдэлмэридэ хабаадаггүй газарни
үсөөн ёһотой. Үрэмдэгшөөр, тэһэлэгшээр, газар
малтадаг машинын жолоодогшоор,
экскаваторцигаар хүдэлөөб. 1975 онһоо хойшо
ЭШ-20/90 түхэлэй эгээл томоор алхалдаг
экскаваторай машинистээр ажалланаб. Энэмнай
айхабтар орёо нарин онһон түхээрэлгэнүүдтэй,
электроникын олон приборнуудаар
хүдэлгэгдэдэг машина. Тиймэһээ эндэ олон юумэ
мэдэхэ, шадаха, мэргэжэлээ саг үргэлжэ
дээшэлүүлжэ байха хэрэгтэй.

1740 тонно шагүүртэй энэ мантан томо
экскаваторые нэгэ доро 4 хүн хүдэлгэдэг юм.
Халаануудаймнай экипаж хамта 18 хүн. Намтай
сугтаа эхилһэн Михаил Михайлов, мүн бэрхэ
мэргэжэлтэд Александр Кустов, Алексей
Белобородов, Александр Бажин болон бусад
Түгнын уурхайда табан жэлдэ суг хүдэлжэ
байнабди.

Экскаватораймнай ажалай бүтээсэ яһала ехэ.
Энэинһээ ехээр газар онгилдог, малтадаг ондоо
машина үгы. Сүүдхын 16-18 мянган тонно элһэ
шорой, шулуу малтан абажа, нүүрһэнэй
хэбтэшин дээрэхине сүлөөлжэ үгэнбди. Тийхэдэ
жэлдэ хэдэ ехэ газар малтанаб гэжэ тоолоод
үзыт. Хэдэн хада, гүбөө болоод ёһотой.

Сагаан-Нуур тосхондо яһала түбхипэнхэйбди.
Гэр бүлэдэмни һайн гэр байра, автомашина бии.
Заахан зуһалангай, огород эрхилжэ газартайбди.
Ажалайнгаа наадгүй ябаа һаа, абадаг салынше
бараг. Гансал саг соонь үгэдэг һаань...

Тээд юунэйше боложо байбал урма зоригоо,
урагшаа эрмэлзлээ алдахагүй ёһотойбди. Һайн
найдал, сэдхэлэй тэсэбэри хэзээдэ байхал
зэргэтэй. Шахтёрнуудбди гэнэн нэрээс бү
мартаал.

В. КОХАНЧИК,
экскаваторай ахалагша машинист,
Арадуудай Хани барисаанай орденто.

БУҢАЛГААН БОЛЮУЛАГДАА ГЭБЭШЬЕ...

"Салин түлөөһемнай
түлэгтэ, тийгээгүй наатнай,
ажалахагүйбди, нүүрһэше
эзэрлэгшэдтэ үгэхээс болёобди"
гэжэ буһалгаалһан орной
регионуудай
шахтёрнуудтай адли Түгнын
уурхайнхидше тээсгэнэй нара
шуу соо ажалаа зогсоогоод
байлаа һэн.

Һаяшаг Буряад Республикын
Тогтоол
Төрийн шэһмэрүүн уларилтай манай эндэ хүн
туһалтгүй хүйтэн гэртэ хүддөөжэ байха
лооо һаамнай, юун бололтойб?! Хэлэхэньше

коммерческэ "Байкалбан" гэжэ
эмхи (М.Г. Намсараев) Түгнын
уурхайн хүдэлмэришэдтэ зарим
салинғын түлэхөөр 3,5 миллиард
түхэриг мүнгэ таарамжатай
процентээр бусаахаар урьһалха
болобо гэжэ заагдана.

Тээсгэн тус уурхайн
директор Н.Г. Малеевтэй
хөөрэлдэхэдэмни, иигэжэ
хэлэнэ: "Аяар үни үнгэрһэн
январь нарын салин арай гэжэ
үгөө болообди. Республикын
бюджетһээ мүнөө урьһаар мүнгэ

абаха гэшэмнай ехэше һайн
бэшэ. Энэ урьһаламжа ерэхэ
жэлдэ үгтэхэ аад, мүнөө үгтэхэнь
бшуу. Тээд ерэхэ жэлдэ
хаанаһаа, хэн манда тиймэ
урьһаламжа үгэхэб?"

Шахтёрнуудай буһалгаага
зогсооходо, тэндэхи барилгашад
баһал салин түлэриезэ эрижэ,
ажалаа зогсоогоод байнхай.

Л. ТУМУРОВА,
"Земля Мухоршибирская"
газетын хүдэлмэрилэгшэ.

Буряад Республикын Правительствада

ХАРАА ШЭГЛЭЛЫНЬ - ТОДОРХОЙ ХЭРЭГҮҮД

Буряад Республикын Правительствын ээлжээтэ заседани һаяхан
боложо, хүн зоной һуудал байдалда хабаатай гол шухала
асуудалнуудые зүбшэн хэлсэһэн байгаа. Республикын Президент
Л.В. Потапов заседаниие хүтэлөө.

Ажал ябуулғынгаа хоёр жэлэй туршда тодорхой хэрэгүүдые
бэелүүлхын тула хуули ёһоной яһала һайн үндэһэ һууритай болообди.
Бидэнэй зохёожо, Ардадай Хуралай, Россин Федерациин
гүрэнэй засагай зургаануудай зохёонон бүхы хуулинуудые, бусад
документнүүдые тоолоһоной хэрэггүй гэжэ һананаб. Жэшээн,
"Республикын социаль-экономическа хүгжэлтые гүрэнэй зүгһөө
багсаамжалга тухай" Буряад Республикын Хуули шухала удха
шанартай байна.

Россин Федерациин гүрэнэй засагай зургаануудай болон Буряад
Республикын гүрэнэй засагай зургаануудай хоорондохы эрхэ
түлөөлэгэнүүдые болон ажал ябуулга эрхилэлгые амьарлаха тухай
Договор, Федеральна хэдэн албан зургаануудтай хэлсээнүүд
баталагдаа гэжэ хэлэхэ байнаб. 2005 он болоторхи үедэ Буряад
Республикын социаль-экономическа хүгжэлтын программа
федеральна эрхэ уялгатай болоо. Гадна Буряад орон Алас-Дурна
зүг болон Забайкалиие хүгжөөлгын Президентын программын, мүн
"Сибирь" гэжэ программын гол хубида ороно.

Эрхэ түлөөлэгэнүүдэйнгээ үлөөшэ болзорто Правительствын
тон тодорхой ажал ябуулгануудые хараалха, бэелүүлхэ,
харюусалгатай шийдхэбэринүүдые абаха хаһа саг хүрэхэ ерээ
гэжэ Буряад Республикын Президент-Правительствын Түрүүлэгшэ
тэмдэглээ. Эгээл тиймэһээ бүхы министрствэнүүд, албан зургаанууд,
хэһэн, бүтээһэн ажал ябуулгануудаа үшөө дахин шэнжэлэн хаража
үзөөд, түсбүүдтээ заһабаринуудые оруулха шухала.

Магад, республикын Конституцида, тусхайлбал, нютагай өөһэдын
хүтэлбэрийн шэнэ түхэл шэнжэнүүдтэ хабаатай хубидань
хубилалтануудые оруулхадашы болохо байна.

"1995 оной Буряад Республикын социаль-экономическа байдал,
1996 ондо Республикын Правительствын ажал ябуулгануудые
багсаамжалга ба түсэб тухай" Правительствын тогтоолой ямараар
бэелүүлэгдэжэ байһан тухай республикын экономикын министр
Н.И. Атанов элидхэл хэбэ. Энэ асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ
Правительствын Түрүүлэгшын орлогшонор В.К. Агалов, А.Н.
Жильцов, Л. В. Табалаев, Б.Ц. Семёнов, финансын министр Г.В.
Шлыкова, промышленностиин, элшэ хүсэний ба транспортын
министр В.В. Переляев болон бусад хабаадаһан байна.

Удаань 1996 оной түрүүшын хахад жэлдэ Бурядай хамтадагдһан
бюджетэй гүйсэдхэлдэ хабаатай асуудалые республикын
Правительство хаража үзэбэ. Финансын министрэй орлогшо В.М.
Золотухин, гүрэнэй налогой инспекциин начальник С.Ц. Цыреторов,
Буряад Республикадахи федеральна мүнгэн һангай управлениин
начальнигай орлогшо А.Д. Цыренов, департаментын налогой
полициин начальник Ю.В. Хышиктеев энэ асуудалаар мэдээсэлнүүдые
хэбэ. Тус асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ Бурядай Президент Л.В.
Потапов хабаадахадаа, май һараһаа хойшо федеральна бюджетһээ
ородог трансферт абтаагүй байна гэжэ тэмдэглээ. Найдүүлгдһан
65 миллиард түхэригһөө оройдоол 10 миллиарднь ороо. Тиймэһээ
багшанарта, врачнуудта, бюджетнэ һалбариин бусад
хүдэлмэрилэгшэдтэ салин хүлһэ, һаһатайшуудда пенси болон
тэдхэмжэ түлэхэ талаар хүшэр байдал тогтонхой гэжэ республикын
хүтэлбэрилэгшэ мэдүүлээ.

Һүүлээрнь республикын барилгашадай ажал хэрэгүүд тухай
барилга болон архитектурын министр С.М. Антоновой тоосоон
шагнагдаа. Эндэ ехэ дутуу дунданууд тохёолдожо байна гэжэ
мэдээсэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадагшад тэмдэглэбэ.

Эрдэм һуралсалай, дээдэ һургуулиин ба эрдэмэй хэрэгүүдэй
талаар министрэй орлогшо Е.Б. Раднаевагай элидхэлээр хүдөөгэй
һургуулинуудые багшын мэргэжэлтэдээр бүридүүлхэ тухай тогтоол
абтаа.

Республикын Ардадай Хуралай Түрүүлэгшын орлогшо А.Д.
Карнышев, парламентын комитетүүдэй түрүүлэгшэнэр Д.Ч.
Боросгоев, В.И. Марков, А.Г. Нечаев, бюджетэй талаар комитетэй
түрүүлэгшын орлогшо В.Б. Саганов, Правительствын заседанида
хабаадажа, зүблэхэ зүйдэ табигдаһан асуудалнуудые зүбшэн
хэлсэлгэдэ хабаадаба.

Буряад Республикын Президентын ба
Правительствын хэблэлэй албан.

Үглөөдэр - Шахтёрой үдэр

БАЙГААЛИИНГАА БАЯНДА БАЯСАЖА

БАЙБАШЬЕ...

иимэ байна.

Манай Түгнын шулуун нүүрхэнэй разрез гэхэ гү, али уурхай 1989 онһоо хойшо түрүүшын хэдэн зуун тонно түлишэ үгэжэ эхилээр мүнөө жэлдээ 3,8 миллион тонно хүрэтэр нүүрхэ үгэдэг болотороо ургаа, хүгжөө. Үнэндөө бидэ жэлдээ 8-9 миллион тонношье түлишэ малтан абажа, республикынгаа ГРЭС болон ТЭЦ-үүдтэ, бусад предприятинуудта хүсэд хүрэхөөр үгэхэ аргатайбди. Мүн хилын саанахи гүрэнүүдтэшье хайн шанартай шулуу нүүрхэ горитойгоор худалдажа, республикадаа валюта оруулхашье хэмди.

Манай уурхай Буряад ороноо нүүрхээр гүйсэд хангажа, дулаагаар, халуун уһаар, зайн галай гэрэлээр таһалдуулахгүй шадалтай. Нүгөө талаараа уурхайдамнай абтадаг шулуу нүүрхэн шанараараа Галуута-Нуурай боло Холбоолжонойхидо орходоо хураггүй дээшээ, дулаа, халуу үгэхэ талаараа хүсэтэй, удаан дүлэтэн носодог юм. Иимэ шанартай нүүрхэн Зүүн Сибирь соошье үгы шахуу. Хэбтэшынь баялигышье яһала ехэ, дундуур абахада, 215 миллион тонно тухай болохо гэжэ тоологдоно.

Гадна эндэ эгээл гаргаша багатайгаар, нээмэл аргаар нүүрхэн малтагдана бшуу. Харин газар доогуур гүнзэгы нүхэ, хүнды малтажа, тэндэхээ нүүрхэ түнхижэ абаха, өөдөнй гаргаха гэшэ хэды хүндэб, аюултайб гэжэ зон мэдэхэ ааб даа. Манайдаш газарай дээрэхи норуутай шулуу, шоройе томо шанагатай экскаваторнуудаар малтагдажа абтаад лэ шулуу нүүрхэниинь баһал э к с к а в а т о р н у у д а а р онгилогдоно, томо "БелАЗ" автомашинануудаар түмэр харгы хүрэтэр абаашагдана.

Тиигэбэшье энэмнай баһал хүнгэн бэшэ. Нүүрхэнэй хэбтэшэ хүрэтэр малтахын тула олохон миллион тонно шулуу, шорой хажуу тээшэнь хаяха хэрэгтэй. Хэдэн арбаад, зуугаад гектар газар доошоо 70-80 метр хүрэтэр гүнзэгдэ малтагдана. Хэдэн арбаад томо экскаваторнууд лэ үдэр хүнигүй гэхээр хүдэлжэ мэдэнэ.

Бури мүнөөнэйхиһөө хураггүй ехэ нүүрхэ малтан абажа, хэрэглэгшэдтэ үгэхэ аргатайбди гэжэ дээрэ дурдаа хэм. Тээд, нэгэдэхээр, хашаха юумэн - түмэр харгы. Манай нүүрхэнэй складаа Загарайн аймагай Шулуутайн станци хүрэтэр 75 модондо нэгэл зурууд түмэр харгы татагданхай. Тиимэһээ сүүдхэдээ оройдоол 142 вагон нүүрхэн тишэ абаашагдана. Хэрбээ хоёр зурууд харгын татагданхай байгаа хаань, тепловозууд үдэр хүнигүй хэлгэлдэн ябажа, мүнөөнэйхиһөө 2 дахин ехэ түлишэ зөөхэ хаабза. Гадна тепловозууднай хуушараад, ходо эбдэржэ хаатана.

Хоёрдохөөр, мүнөө сагай эгээл "хүндүүлхэй үбшэн" - мүнгэнэй дутагдал баһал маниие хашажа, урагша ябуулнагүй. Манһаа эгээл ехээр нүүрхэ абадаг Галуута-Нуурай ГРЭС тэрэнэйнгээ түлөө 100 миллиард түхэриг мүнгэ түлэхэ ёһотой аад, түлэнгүй. Улаан-Үдын 1-дэхи болон 2-дохи ТЭЦ-үүд ("Бурятэнерго") гэжэ акционернэ эмхи баһал 10 гаран миллиард түхэриг мүнгэ үритэй.

Энээнһээ боложо, хүдэлмэришэдтөө салин хүлһыень түлэжэ шаданагүйбди. Байгша оной январийн салин лэ һая август соо арай гэжэ үгөөбди. Иигэжэ байхадаа шахтернуудай, тэдэнэй гэр бүлынхидэй буһалгаалхашь гайхалгүй.

Манда 2000 хүн хүдэлжэ Тэдэниие эдээлүүлэ ажаһуудалай али бүхы юушье хангаха хэрэгтэй. Ядала нүүрхээрээ зарим тээгүүр таряа, мяха, һуандалдажаабди зондоо хубаанабди. Мүнүгэ байхадаа, ямаршье шэнэ баримт хэхэ, хуушан гэр байранууды техникэ, түхээрэлгэнүүдтэ заһабарилха, үйлэдбэри үргэдхэхэ аргагүйбди.

Мүнгэнэйнь саг соо түлэгдэдэг хаань, мүнүгэ складтамнай сугларшанай мянган тонно нүүрхэн хэбтэхгүй хааб даа. Тэрэнь ТЭЦ-үүдтэ хүрэхэ ошоо мүнөө Улаан-Үдын зон халуун уһаггүй нуухагүй хэн.

Иимэ эрхэ байдалда саашан яжа хүдэлхэ гэшэбибди. Ерээ үбэлжэ алын үедэ зониие баһал хүйтэн гэрнүүд байлгажа, дааруулжа, хүдэлжэ болохогүй.

Хэрбээ "Востсибуголь" акционернэ (Черемховодо байдаг) шанартай нүүрхыемнай харим гүрэндэ худалдажа, мүнүгэ болгожо үгөө хаань, ёһотой бэлэй. Бидэ өөһэдөө тиимэшье гэжэ шаданагүй, эрхэшьегүйбди. Гадна Буряад Республикын Правительство манда туһалцажэ болгон, 3 миллиард түхэриг мүнүгэ урьһаар үгэхэбди гэнхэй. Тэрэнь хэзээ хүсэлдэхэ мэдэгдэнгүй.

Байдалайнгаа хэды орой бэрхэтэйшье хаань, оройдоо хүдэлхэл зон аабзабди. Байгаалин иимэ үнэтэй салин арадай ажахыда, зонийшье ажабайдалда айхабтар шууа хэрэгтэй баялигай хажуу байгаад, миин хараад нууцтай бшуубди. Абаха, ашархал хэрэгтэй.

Н. МААЕВ "Востсибуголь" акционернэ Түгнын нүүрхэнэй уурхайн директор

ҮНЭХӨӨРӨӨ энэ дэлхэй дээрэ байгаалиһаамнай, газарһаамнай баян юумэн үгы даа. Бидэ тэндэхээл эдихэ юумээ абанабди. Газар манда гэр байра бариха модо, шулуу, баян бардам ажаһуухадамнай хэрэгтэй алта, мүнгэн гэхэ мэтэ үнэтэ зүйлнүүдые үгэнэ. Мүн баһа эндэхээ шулуу нүүрхэнэй абтадаггүй хаань, хайшан гээд хото городуудай гэр байрануудые, бусад объектнүүдые дулаадуулаха, зайн галай гэрэлтэй байлгаха бэлэйбди?

Юрэдөөл, газар дайдадаа, байгаалидаа хэзээдэ доро дохин мүргэжэ, баяр хүргэжэ, тэрэндээ гамтайгаар хандажа ябаха ёһотойбди гэжэ ханагшаб.

Илангаяа байгаалин баялиг - шулуу нүүрхэ малтажа абаха ажалтай бүхы һанаяа холбоһон хүнүүд - шахтернууд энээнине ходо л ханажа, сэдхэлдээ абажа

ябадаг ёһотой. Би өөрөө баһааа хойшо лус хара тооһо шоройто Черемховын шулуу нүүрхэтэ газарта өөдөө болоһон, тэрэнэй хайшан гэжэ, ямар бэрхэтэйгээр абтадагыё хайн мэдэхэ, бэе дээрээ үзэлэн хадаа тиигэжэл ханагшаб.

Юрын хүдэлмэришэнһөө эхилээд, мастер, инженер, участогай начальник, уурхайн директор хүрэтэрөө шахтёрой ажалай бүхышатыё гараа хүм. Эрхүүгэй областиин Черемховын шахтада, Буряад Республикын Холбоолжоной уурхайда, Монголой Шара-Гол гэжэ газартахи нүүрхэнэй шахтадашье хүдэлөөб. хаяшагай энэ Түгнын шулуу нүүрхэнэй уурхайда ажалланаб.

Шахтёрой заншалта үдэрөөр дашарамдуулан, өөһэдынгөө предприятиин ажал хэрэг, бодото байдал тухай хэлэбэл,

ТҮРҮҮШЫН ГАДАҢА ХАДХАҢААР

ХҮНҮҮДЭЙ гар, тэдэнэй хүдэлгэн техникэ хүсэтэйл даа. Хада уулые урбуулха, хабтагар талада хада гүбээ бодхоожорхихо. Хоохон талада хото город шэнги гоё тосхон барижархиха байна бшуу.

Ямаршье ехэ ажал олонойл гараар, тэдэнэй хүсөөр бүтээгдэдэг ха юм. Оройдоол арба үлүүтэйхэн жэлэй саана энэ Сагаан-Нуур гэжэ газарта хойгуураа үдхэн ой модоор хүрээлэгдэнэн хоохон тала байгаа бэлэй.

Бүри 1961 ондо, эндэ шулуу нүүрхэнэй олодоо байхада, залуухан геолог ябахадаа, энээгээр һонирхожо эхилһэн хүм. Энээнине ашаглаха уурхайн бии болгогдохоһоо түрүүн дээдын засаг түрөөр горитой шууяаншье болоһон юм. Ушарынь юуб гэхэдэ, Түгнын шулуун нүүрхэнэй хэбтэшынь зарим хубинь хүршэ Шэтын областиин газар дээрэ байгаа. Тиимэһээ тэндэхид түрүүшээр энээнине буялалдаашье үзөө. Тэрэ үедэ КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь байһан А.У. Модогоев ЦК-да оло дахин орожо,

республикынгаа мэдэлэй болгожо шадаа. Мүнөө болоходо, энэнь Буряад орондо ехэхэн аша тухатай болобо бшуу, - гэжэ уурхайн директорэй орлогшо В.И. Иванов (зураг дээр) хөөрөө бэлэй.

- Та өөрөө хэр үнинэй эндэ хүдэлнэбта? - гэжэ асуухадам, Владимир Иванович иигэжэ хэлэнэ:

- Одоол түрүүшын гадаһа шаалсаһан, бүхы барилгыень эхилэлсэхэн хүн гэшэб. Эгээл түрүүн 700 мянган түхэриг (тэрэ үедэ горитой мүнгэн байгаа) мүнгэ гүрэнһөө абажа, 60 байрагай 2 гэр баряад, түрүүшын хүдэлмэришэдые оруулахадаа, үшөө электрын элшэ хүсэ дамжуулаха өөһэдын ЛЭП татахадаа, ехэтэ баярлаа бэлэйбди. Би тэрэ үедэ шэнэ уурхайн директорээр томилогдоод байгаа. Удаань түрүүшын 500 мянган тонно нүүрхэ абажа, түлишэ хэрэглэгшэдтэ ябуулаад байхадаа, баһал хүхэзэб.

Тиигэһээршье уурхайн хүсэн, үйлэдбэрийн хэмжээн жэл бүри дээшлэлжэл байгаа. Нэгэ үедэ

жэлдээ 1 миллион тонно нүүрхэ абадаг һаа, мүнөө тэрэнээ 3-4 шахуу миллион тоннодо хүргөө. Жэл бүхэндэ элдэб барилганууд бодхоогдо бодхоогдоһоор, мүнөө ноб ногоон ойн захар

жэрьелдэн дүн сагаан үндэр олон гэрнүүдээрээ хүнэй нюдэ баясуулан тосхон яларан байдаг. Эдэ бүгэдыё хаража ябахадаа, эндэ миниишье хубита

бии гэжэ ханажа, сэдхэ ханахаар байдаг. Нам энэ түрүүшын үдэр хүдэлжэ байһан хүн тиигэжэ ханаха, хэлэлжэ эрхэтэй ёһотой. Намтай сугар хүдэлһэн, намда зүб Владимир Петрович Смагин уулзахадаа, эдэ бүгэдыё ханан хөөрөлдэдэгбди. Мүнөө манай нэгэ "Востсибуголь" эмхи генеральна директор хүдэлнэ, - гэжэ В. И. Иванов хөөрөнэ.

- Тээд мүнөө ханан юугээрэ дутууб? - асуубаб.

Тэрэ зааха бодожо иигэжэ хэлэнэ: "Шэнэ юушье дуратай хүм. һүүлэй үедэ танганай дуталдахада, барилгануудай ехээр үйлэдбэрийн үргэдхээр аргагүй болоһонийнь Жэшээн, уурхайн гүрэн хүсэндөө ороо һаа, жэл миллион тонно нүүрхэ арга бии. Тиигэбэл, ямар урматай байха бэлэй".

Өөрын шэлэнэн аш мэрэгжэлдэ үнэн зүри дуратай, урагшаа эрхэ хүн тиигэжэ хэлэхэл даа. М. ДАРИЖА

ГАЛТА ШУЛУУНАЙ УРАСХАЛ

Фоторепортаж

Ямаршье нэгэ һонин юумые уудахин шэхээрээ дууланхаар нэгэ дахин шодоороо харахан "хэрэ" гэдэг үгэ яаха аргагүй үгэ.

Түгнэ эхин руу шулуу нүүрхэ малтажа абадаг айхабтар гэж уурхай бии болонхой юм гэж үнэнэй дууладаг байгаа. Тэд тэрэн хэр тиимэл хаа ехэ ааб, нүүрхэниинь хайшан абтадаг бэ гэжэ өөрөө хараагүй хадаа яажа мэдэхэбши да.

Нээрээшье, энэмнай нүүрхэниинь лэ байба. Эндэ атулжа ябахад, набтаршаг надын ногоон нархан тужын өөрөөр нилээд үргэн талын үндүүр хэмэл гүбээнүүд - шобогоршые оройтой, үндэр хад-хана шэнги тэбхэгэршые шорой, шулуун обоонууд тоошмогүй олон харагдаа лэн. Байрадахан лэ газарта харгын хараа:

-Энэмнай шулуу нүүрхэ абадаг нэгэдэхи участогнай гээшэ. Харанагта энэ нүүрхэнэй харалжа байхые. Дээдэ тээн тэрэниие хушаад газарай шулуу, шорой, элхэ, шабар сайрана, шарлана. Энэниинь хюһажа, малтажа, эдэ хада, гүбээнүүд шэнгээр хажуу тээшэнэ обоолоод, одоол нүүрхэндэ хүржэ абанабди, - гэжэ мантай сугтаа ябаһан эндэхи уурхайн директорэй орлогшо В.И. Иванов хөөрэнэ.

Харахада - жэгтэй һонин. Жэшээн, гахайн тарган гадар өөхэ зузаантай мяха отолоод харахада, ямар байгшаб, тэрээн шэнги. Дээдэ тээхи юрын элхэ, шабар, шулуу шохойн шарлаад, тэрэнэй дорохи нүүрхэнэй хэбтэшэ үргэлжэ түглын хавлана. Тоголиг елэгэр хава галта шулуун наранай элшэдэ толорон ялалзахадал гэхэ юм.

хэлэнэ:

- Байгаалин баялиг яагаад бэлэхэнээр абтагша нэм. Доро нюугаатай, бүхөөр дараатай байдаг ха юм. Тиимэхээ тээ тэдэ томо экскаваторнууд үдэр хүнигүй газар онгино, урбуулаа гээшэ. Түрүүн гүнзэги нүүрхэниинь үрэмдэжэ, дээрэхи газарыень тэһэлнэ, шорой, шулуунынь нэрхийлгэжэ үгэнэбди.

- Газар, нүүрхэ малтадаг хэр олон, ямар техникэ бииб? - гэжэ асуунаб.

- 90 метр хүрэтэр ута "хушуугай", 20 кубометр шорой, шулуу удхажа абаха шанагатай "ЭШ" түхэлэй алхалдаг экскаваторһаа эхилээд, "ЭКГ-15" түхэлэй багашаг экскаваторнууд хүрэтэрөө хүдэлгэгдэнэ. Тиихэдэ 40 тонно ашаа шэрэхэ "БелАЗ-110" түхэлэй автомашинууд нүүрхэ зөөдэг юм, - гэжэ В.И. Иванов хөөрэнэ.

Иигэжэ хөөрэлдэһөөр байтарнай, зэргэлжэ зогсоһон хоёр экскаватор урдаа шүдэтэй шанагаараа нүүрхэн ханые мэрэнээр мэрэжэ, ехэ-ехээр үмхэн абаад лэ томо машинануудай түмэр кузовууд руу адхалал байба. Машинануудай заа сүлөө болоходо, экскаваторцигтай хөөрэлдэбди.

- Үдэрэй хэды шэнээн нүүрхэ малтажа абадаг, ашажа ябуулдагбта? - гэжэ Александр Фатеевһээ асууба.

- Бидэ бригадаараа 4 хүн хүдэлдэгбди. Бригадирнай Владимир Михайлович Беяков

юм. һарымнай түсэб-даабари элдэб байдаг. һарадаа 60-70, заримдаа 100 мянган тонно нүүрхэ малтан абадагбди, - гэжэ тэрэ хэлэнэ.

- Ажалай түлөөһэн ямар бэ?

- Хүн бүхэнэй салин һарадаа 2-2,5 миллион түхэригтэ хүрэдэг. Хэрбээ тэрэнэй таһалдуугүй үгтэдэг һаань, бараг ядалгүй байхал һаабзабди. Тээд тэрэмнай үгы ха юм, - гэнэ Александр Николаевич.

Тээ саанань хэдэн дабхар гэрэй шэнээн үндэр, туйлай томо экскаваторай хажууда хэдэн хүн харагдаба.

- Энэл даа тугаар хэлээшэ "ЭШ-20/90" түхэлэй алхалдаг экскаваторнай, - гэжэ В.И. Иванов хэлэнэ.

ЗОНОЙНГОО АША ТУҢАДА

ҮДЭР БҮХЭНДЭ газар доро, гүнзэги нүхэ, шахта руу орожо хүдэлдэггүйшье һаа, шулуу, шорой, нүүрхэ онгилодо, зөөдөг манай уурхайн экскаваторцигууд, томо машинануудай жолоошод болон бусад хүдэлмэришэдэй ажал хүнгэн бэшэ. Тиигээдшье эдэмнай зондо халуудулаа, зайн галай гэрэл үгэдэг шухала хэрэгтэй түлишэ абадаг зон ха юм.

Эгээл энэндээрһээ тэдэнэр ажалайнгаа һүүлдэ һайн гэр байрада байха, сүлөө сагаа зохидоор үнгэргэхэ, амарха эрхэтэй. Тиимэхээ Түгнэ шулуу нүүрхэнэй уурхайн хүдэлмэришэдэй ажаһууа Сагаан-Нуур гэжэ шэнэ тосхондо түрүүнһээ гэр байрануудые барихадаа, тэдэниие тааруу зохидоор, бата бэхээр, дулаан, һаруул сэбэр байхаар бодхоохо гэжэ проект зохиогшо, барилгашад, дирекцишье бага бэшэ оролдолго гаргаа, мүнөөшье гаргана. Энэ уурхайн түрүүшын директор байһан В.И. Иванов, ПМК-гай начальник А.В. Битуев, урдань эндэ хүдэлһэн, мүнөө "Востсибуголь" эмхиин генеральна директорэй орлогшо В.П. Смагин болон бусад ехэ оролдолго гаргаа.

Диилэнхидэ хоёр-гурбан зариманиинь табан дабхар, досоогоо халуун, хүйтэн уһа, дулаа үгэдэг түхээрэлгэтэй шулуун гэрнүүд бодхоогдонхой. һүүлэй үдэ айлнуудай нэгэ-нэгээрэ байха, ехэнхидэ хоёр дабхар болбосон түхэлтэй коттеднүүд хирпиисээр баригдадаг болонхой. Тэдэни газраагуур огородой эдэе, сээсэ намаа тариха яһала горитой газар таһалагдажа үгтэдэг, гоё шулуун, түмэр хашаагаар хорёологдодог. Тэрэ мүртөө эдэни зондо ямаршье түлөөһөгүйгөөр үгтэнэ.

Мүнөө уурхаймнай мүнгэ зөөрээр хашагдажа байбашье, али аргыень оложо, баһал нулагүй гэр байра бодхооно, хүдэлмэрилэгшэдэй үмсэдөө гэрнүүдые барихадань туһалана. һаяр олон байратай хоёр шэнэ гэр баригдажа, ашагалгада тушаагдахаар бэлдэгдэнэ.

Тосхондомнай мүнөөб мянган хүн зон ажаһуудаг. 1200 үхибүүдэй һураха шэнэ һургуули бии. Тэрээн соонь үхибүүдэй эрдэм ном шудалхада хэрэгтэй юумэн яһала байб. Гурбан класс соо парта бүхэндэ компьютер табигданхай. Хамта 100 гаран жаа үхибүүдэй байха болбосон түхэлтэй саадтайбди. Эдиршүүлэй, ехэшүүлэйшье спортын ямар нэгэ зүйлөөр һорилго, наада эмхидхэхэ 4 зал бии. Мүн энэ жэдэ эндэмнай искусствын һургуули нээгдэ.

Тиигэжэ өөһэдэн уран зураашад, дуушад, хатаршад, зүжэгшэд, мүн барилдаашад, боксернууд, футболистнуудтай боложо байнабди. Олон хүнүүд хүнгэн атлетикээр, үбэлэй спортын зүйлнүүдээр һорилго, наада эрхилдэг. Уурхай Сагаан-Нуурай "Шахтёр" гэжэ футболлой команда республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадалсана.

Үдэшндөө зоной сугларжа амарха, пивэ ууха досоогоо гоёр шэмэглэгдэнэ пивын баар бии. Эндэ Англиин нэгэ фирмэхэ худалдагдажа абтаһан түхээрэлгээр өөһэдэмнай мэргэжэлтэ К.В. Битуев пивэ шанана. Тэрэшэлэн эндэнь холо бэшэ үбэлэ зунгүй худалдаа наймаа эмхидхэхэ дэлгүүрэй тусхай байшан баригданхай.

Тобшолон хэлэхэдэ, шэнэ тосхоннай яһалал түргэн хүгжэжэ, ургажа байна гэхээр.

В. ЦЫБЕНОВА,
уурхайн зониие социальна талаар хамгаалгын таһагай начальник.

"Һэргылэгты, БелАЗууд" гэһэн гаршагууд, хажуугаарнай гарадаа дайража, даражархина агагүй гэжэ айхаар, досоо "жэрд" гэхээр адар томо автомашинууд захиагүй байралдана. Лус хара нүүрхэ ашаһан эдэ машинануудай харгын хуа тоохон газарта суужа үрднүгү, бүтүү манан шэнги тооһорно.

Тэрэ үнөөхи онгирогдоһон, болодоһон элхэ, шорой, шулуу шохойн хада, гүбээнүүдэй хоорондуур ябахаданай, үрвэгы жалга-жаама болотор доошонь айхабтар ехээр харагдаба.

- Нүүрхэнэй хэбтэшинь зузааниинь, үргэниинь хэр ехэ байдаг юм? - гэжэ асуухада, Владимир Иванович иигэжэ хэлэнэ:

- Нэгэ метрһээ арба-хори, гушаадшье метр хүрэтэр зузаан хэбтэшэ байдаг. Бидэ зузаануудыень лэ малтажа абанабди. Мүнөө энэ участогтай нүүрхэнэй хэбтэшэ тэрэ урда хадын хормой туласа арбаад километртэ үргэлжэ хабтайна. Тиигээд энэниһээ доошоо үшөө, 100 шахуу метр гүнзэгүдэ нүүрхэн бии.

- Энэ нүүрхэ хушажа байдаг иимэ зузаан хайр шулуу, элхэ, шабар малтажа хаяха, нүүрхэндэ хүрэхэн гайтайл ха даа, - гэхэдэмни, тэрэ энэегээд,

Иимэ томо юумэн аад, үшөө "өөрөө алхалдаг" гэхэдэнь, бүришье гайхахаар нэн. Дорохи "хүл-табгайнудын" ямар томо гээшэб! Урдахи удхадаг шанага соонь манай ябаһан УАЗ түхэлэй автомашина һула багташахал хаш.

- Бидэ 4 хүн хүдэлдэгбди. Сүүдхэдэ хоёр халаанда, 16-18 мянган кубометр шорой, элхэ, шулуу малтажа хаянабди, - гэжэ экскаваторай ахалагша машинист Виктор Коханчик хэлэнэ.

Эндэһээ баруулжаа, тиимэше холо бэшэ лус хара нүүрхэн "хаданууд" харагдана. Энэнь нүүрхэ хадагадаг, ашажа ябуулдаг склад гээшэ. Баһал адар томо роторно хоёр экскаватор нүүрхэн хадын нэгэ захиһаа "ухашалан", тэрэниие вагонуудта ашана. Гушаад-дүшөөд вагоной ашагдажа дүүргэгдэхэдэ, составшые түмэр харгы ханхинуулаар, хотолзуулаар ябаадхина.

Иигэжэл галта шулуунай урасхал үдэр хүнигүй урдажал байдаг юм байна.

М. НАМЖИЛОВ.
ЗУРАГУУДАДЭЭРЭ: 1. Нүүрхэ малтажа абадаг 1-дэхи участок. 2. "ЭШ-20/90" түхэлэй экскаваторай экипаж (зүүн гарһаа) А.В. Белобородов, В.Л. Воробьев, В.Д. Колесников, М.А. Михайлов, К.Г. Шмаков, А.А. Кустов, 3. Нүүрхэ автомашинуудта ашажа ябуулдаг ЭКГ-8 түхэлэй экскаваторай машинист А.Н. Фатеев (баруун гар тээн), мүн бульдозерист С.П. Щербаков. Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фотонууд.

ТЮЛТИ

Багшанар, нүхэд тухай дурсалга

Н АЯЛ шэнгээр ханагдадаг юм: бидэ—булта гүлмэр залуунууд зон суг хураха зол тухайн нүхэдөөрөө Зүүн Сибирийн соёлой институтта орожо, дүрбэн жэл соо бэлгээг хурсадхан нүхэсэжэ, заримамнай хамтын байрада хилээмэ тоһоёо, шүлэ мяхаяа хубаалдажа, театрай режиссёрой хүнгэн бэшэ мэргэжэлтэй танилсажа байдаг бэлэйбди. Мэдээшьегүй байтарнай, хорин жэл ходорон

зүжэгүүдые хүүлэй үедэ найруулан табиһан юм. Үшөө тийхэдэ гэрэ гансашье мэргэжэлтэ бэшэ, мүн уран найханай коллективүүдэй артистнарай хабаадалгатайгаар япон айлшадта зорюулагдһан, мүн бусад хэмжээнэй найр наада, концертнүүдые эмхидхэдэг габьяатай. Николай Ефремовичнэй энэ зун үнгэргэгдһэн "Зүүн зүг—Баруун зүг: соёлой харилсаан" гэхэн уласхоорондын

Буряад Республикынгаа Гүрэнэй шангай лауреадууд ха юм,— гэжэ Николай Ефремович Логачёв омогорхон хөөрөө хэн. Зүб даа, багшынгаа нэрэ нэрлүүлжэ, хэһэн ажалын үргэлжэлүүлжэ ябаһан шабинараарын бүхы зон омогорхон, ялас гэмэ хурса рольнуудые наадахадань, найн зүжэгүүдые табиһадань баясана, үнэн зүрхэнһөө сэгнэнэ ха юм. Р. Бадмаев, Б. Эрдынеев гэгшэдэй зохёһон "Дамдин

тухай багшанар тухайгаа сар үргэлжэ бэшэжэ, сүлөө сагтаа "Тоонто" ансамбльдаа ябажа байдагби. Үе сагай үнгэрбэшье, суг хураһан үетэн нүхэдтээ уулзажа, хуралсаһаа, нүхэдөө дурсажа, багшанар тухайгаа бэшэжэ, нүхэдэйнгөө амжалтаар омогорхожо, баясажа байхадамнай, хэды гоёб даа! Урзаңда Монголой соёлой институттай харилсадаг багшанар тухай бэшэхэдэ, найхан сэдхэлтэй бидэниие ходо дэмжэжэ, үргэжэ байдаг Галина Николаевна Родина гэжэ багшатаа ехэ баяртайгаар уулзажа, тон дуратайгаар ажал тухайн бэшэ хэмди.

ЧИМИТ ЦЫДЕНДАМБАЕВ
БОРООГОЙ УЯН
Тужадаа золтой инзаганай Туруунай мур соо тогтоһон Бороогой уна уухадажа, Бороохон шандаган жартаба Гуша дүшэн шубуудай Гудамхиха уһые, Таба мянга эрбээхэйн Тамшаан ууха ундые, Нэргэг аймхай гэгдэһэн Нэтрэхэй уралта шандаган Шабхаруугүй болотор уужархёо, Шамдууханаар саашалба.
Хүнүүд юундэ найдадаг бэ Найргүйхэн аюулай дүтлээг эрхээ, хүнүүдэй Найдадаг юунүүдэ байдаг гэшээб даа! Захагүй олон даа шүтэхэ юумэнүүдэ. Заримыень тоолоод, нэрлэхэдэ болохо даа: Онгосынгоо хоёр нэлюуртэ найдадаг, Моринойнгоо дүрбэн туруунда найдадаг, Туулан тобшынгоо мэргэндэ найдадаг, Дайсадынгаа аймхайдань, тэнэгтэн найдадаг, Ханзынгаа мүнхэнэй ханхинаанда найдадаг, Хара хамганайнгаа мэхэтэйдэн найдадаг, Эрэлхэг зоригтоо, хүсэндөө найдадаг, Эрхим нүхэдэйнгөө зүбшөөлдэ найдадаг.

ХОДОРОН ОШОЛ ХОРИН ЖЭЛ

ошоол... Хүн бүхэнэймнай хуби заяан ондо ондоогоор тодороо. Хоёр бүлэгһөө бүридһэн курсемнай бэлгитэй багшанар, олонд хүндэтэй режиссёрнууд, Россин искусствын габьяата ажал ябуулагша Николай Ефремович Логачёв, олон жэдэ Х. Намсараевай нэрэмжэтэ бурдрамын театрта бэлгитэй артист байһан, мүн соёлой институтта яһала удаан багшалһан Зугдар Юмажапович Цыдылов, тайзан дээрэ найнаар хэлүүлжэ хургадаг багшанар—доцент, Буряад Республикын соёлой габьяата хүдэлмэрилэгшэ Галина Николаевна Родина, Любовь Петровна Рябкова, хатар заадаг доцент Санжи Ринчинович Аранжуров гэгшэдэй бэлиг шадбарһаа хубаалдаха зол хубитай байгаабди. 1960 онһоо соёлой институтта багшалһан, 25 жэлдэ оперно театртанай ажаллаһан Николай Ефремович түрэл институттаа профессор, кафедрые даагша гэхэн тон харюусалгатай тушаалтай хэды сүлөөгүй байбашье, Улаан-Үдэ хотынгоо театруудта зүжэгүүдэ табижа, талаан бэлгээг мүнөөшье гэршэлһэн зандаа: Н. Бестужевай нэрэмжэтэ ород драмын театрта Островскийн "Без вины виноваты" гэхэн зүжэг, оперно театрта Римский-Корсаковой "Моцарт и Сальери", Рахманиновай "Алеко", мүн "Энхэ-Булад Баатар" гэхэн оперно

конференциин үедэ соёлой болон искусствын академидэ үнгэргэгдһэн театрай секци-лабораторие бэдээрээдажа, харюусалгатай ажал эрхимээр ябуулаа. Эндэ мантай баһал институтта суг хураһан, Барнаулай соёлой институттай доцентүүд, театрай багшанар— ород яһанай Анна ба буряад Сергей Вахрамеевтан өөһэдэйнгөө хургажа байһан оюутадаа асаржа, Достоевскийн "Преступление и наказание", мүн Буниной "Темная аллея" гэхэн зүжэгүүдые харуулаа, ажалын үндэр сэгнэлтэдэ хүртэжэ, багшанараа тэдэнэр баясуулаа. Үшөө нэгэ шабинь, Н. Е. Логачёв багшатаа суг академидэ (Улаан-Үдэ) хүдэлдэг доцент Жемма Николаевна Баторова А. Чеховой "Чайка", Метерлинкын зохёол, мүн "Ульгэр" театрта "Журавлиные перья" гэхэн хүдэлмэринүүдэ харуулжа, баһал багшанарайнгаа бэлиг хүжөөн халбаруулан бэрхэ режиссёр байһанаа энэ зунай театральна лаборатори дээрэ гэршэлбэ. —Зааһан шабинараа ажал омогорходогби: Алексей Бурковнай Владимирта театрай ахмад режиссёр болонхой. Бурдрамын театрта ажалладаг Нина Токуренова—Россин габьяата артистка, тийхэдэ тантай хураһан Баста Цыденов баһал республикын габьяата артист — эдэ хоёрнай хоюулан

лама" гэхэн зүжэгтэ (режиссёрын Цырен-Доржо Бальжанов) Баста Цыденовнай гол ролие шадмар бэрхээр наадажа, түрэл арайнгаа түрүү үзэлтэй хүнэй, урагшаа ханаатай, улад зондоо хүндэтэй ламын образые анха түрүүшынхээ тайзан дээрэ гарһан габьяатай бшуу. Үшөөшье олон зүжэгүүдтэ гол рольнуудые наадажа, нэрэ зэргэтэй болоһоорн бидэ, суг хураһан нүхэдэйн, омогорхонбди. Эрхүүдэ Люда Недугова, Дудинкада Надя Емельянова (мүнөө Сысоева), Улаан-Үдэдэ Люда Юданова гэгшэднай театрай хуби заяагаа холбожо, артистууд, режиссёрнуудаар ажаллаа. Мүнөөшье ажаллана. Бэшэмнай уран найханай харгыгаар ябажа, фольклорно коллективүүдтэй, арадай театруудтай хүдэлжэ байна. Гая Конёвнай "Прогресс" кинотеатрта ажалтай. Оройдоол 3 буряад басагад хурадаг хэмди. Олон үри хүүгэдтэй, найн нүхэртэй болоһон Нина Дагбаева гэжэ ханидаг басаган олын хэрэг эрхилнэ. Баһал суг нүхэсэдэг, хоёр басагадаа хулын дүрөөдэ хүргэжэ, гарын ганзагада хүргэжэ байһан Вера Юндунованай (бүлэгэйнгөө староста ходо байдаг) Хойто зүгтэ, Нерюнгридэ ажаллана. Би өөрөө түрэл газэгдээ соёлой болон хургуулийн таһагта ажаллажа, баһал театрай ажал

Дэлхэйн суута театрууд, элитэ режиссёрнууд, артистууд тухай лекцинүүдэ уншадаг, наһанаймнай ажалай харгые гэрэлтүүлһэн бэрхэ багша, профессор Валентина Цыреновна Найдяковае мартахаар аал?! Дипломно зүжэг болоһон Гарсия Лоркын "Шуһата түрэ" гэхэн ухаангүй орёо хүндэ найруулга, водевиальнууд зүрхэндэмнай хадуутдаа. Суг хураһан нүхэдэйннай хүүгэд мүнөө дээдэ хургуулинуудта орожо, эхэ эсэгынгэ нэрэ нэрлүүлнэ. Феля Токтоноваймнай хубуун Уралтай консерваторидо хурана. Ниныннай Раджана басаган хатарта мэдээжэ балетмейстер Дандр Бадлуевтай студида ябана. Олонхонхой хүгшэн эжы, үбгэн аба болонхой. Суг хураһан зоннай хаанашье ябахадань, ажаһуухадань, нүхэдөө, мүн багшанараа мартангүй, сэдхэл зүрхөөрөө ходоодоо баян, үргэн сээжэтэй, омог дорюун, хүхюу ябахые үрэнэбди. Антон Павлович Чеховэй хэлһээр иимэ байха зэргэтэй: "Хүнэй досоо хуу найхан байха ёһотой: гүн доторой оюун сэдхэлһын, бэе махабадын". Тэрэн шэнги ходоодоо элүүр энхэ, үнэр баян, жаргалтай ажаһуушыень, сэдхэл дүүрэн ажаллахыень нүхэдтөө, багшанартаа хүсэнэбди, захинабди. Б. ОРБОДОЕВА.

АЮУЛТА УБШЭН
Элүүр энхэ бэые Элдэб үбшэнүүдэ доройтуудай Ягаа улаахан шарайе Янза дорһогүй болгодог... Хүнэй бэые доройтуудай Хүндэ тахал, бадаганууд Газар дээрэ үсөөн аал, Ганса бэые тоолохобди. Элүүр бэые доройтуудай Элдэб олон үбшэнүүдэ оло Эгээл муухай нэгэн биял Эгээл аюултай энэ үбшэн Залуу байханаа эжижэ, Залхуугаар хуралга байха юм. Аюултайшые, хоротойшые энэ үбшэн Ажалаар аргалжа болохо юм.
МУУ УЛААХАН БУРУУМНИ
Эрьюулгэ бужагар духатайхан Эрхээн буруугайн толгойдо Эрхын зэргэ бишыхан Эбэрхэнүүд уржажа бултайба. Хүйтэ яндан мүргэлдөөшөөшөө, Нүрэг мал соо угы һаа, Ами бөө тэдэнэрһээ Аршалха хашалангай угы һаа. Муу улаахан буруумни Мухар зандаа ябахал һэ.

БАЙХАН СЭДХЭЛТЭЙ ХАНИНАРНИ

Эндэ һая хүхюутэй, зугаатай хорин хубүүд, басагад Хүнхэрэй дунда хургуулийн хүүлшын хонхын жагсаалда зогсоо бэлэйбди. Багааа сэсэгүүд, хонгёо дуунууд, найхан үрэлнүүд найндэрэй оршон байдал шэмэглэжэ, зүрхэ сэдхэлһэмнай уяруулан, ханаандамнай хадуутдаа һэн. 1986 ондо хургууляа дүүргээд, бөө дааһан үргэн харгыда гарахадаа, хүсэл бодолоо бэлдүүлжэ хүсэлтэ зоригтой ябаа бэлэйбди. Тийхэдэ заншалта ёһоор арба, хорин жэлэй үнгэрхэдэ, уулзалгануудые түсэблэхэдөө, хүн бүхэн "тэрэмнай хэзээ гэшшэб" гэжэ ханаһан байгаа бээ. Харин энэ шэрүүн үеын үймөөн соо түрисэлдэн, юуб даа хэжэ ханаатай ябаһаар байтар, жэлүүдэ хубарин ошоожол байна даа. Хургууляа дүүргээд, 10 жэлэй туршдаа хамта хураһан нүхэдтээ ходо уулзаха сагай болоһыегүй һааны, тэдэнэй дүрэ

шарай, абари зан, хургуулийн үедэ болоһон элдэб ушарнууд мэнэ мэнэл ханагдадаг гэшжэ. 5-дахи класста хуража байхадань, буулгуулан ехэл аятайханаар намда харагдадаг юм. Тэндэ "А" классай табан басагад, 15 хубүүдэй дунда буулгуулан байха. Арбан жэл соо иимэ бата найдамтай нүхэдтэй ябаһан басагад тэрэн эгээл дүгөөр ханадагбди. Дунда классуудһаа үхибүүдэй хани харилсаан бэхижэдэг, эбтэй эетэй ажал эхилдэг ха юм. Пионернууд ябахадань, тимууровска хүдэлөөнэй ёһоор түмэр түдгэг суглууддаг заншал бии пэн. Тийхэдэ хубүүднай хаа хаагуур түмэр суглуулжа асархадань, басагад тэрэн дээрэн гэмдэг табяад лэ, сааштаа шалалдаха ажалтай хэмди. Тэрэ гэлээр олон жэлэй үнгэрөөшье һааны, анханһаа ажалда бэрхэ хубүүднай ходоодоо басагадтаа туһалха, хамтаалха хүсэлтэй ябадаг заншалтай юм.

(УЯНГА)
Олонхимнай түрэл Хүнхэр нотагтаа хүдэлдэг, гэр бүлэтэй болонхой. Нотагтаа үннэй хүдэлдэг жолоохон Батамүнхэ Бадмацыренов дүрэ буяалдалгын барилдаагаар округ соогоо мэдээжэ барилдаашан юм. Түбшэн, даруу зангай Батамүнхэмнай бидэндээ амгалан номгон байдалай жэшээ харуулдаг даа. Бэе хорилгодо, спортдо манай хубүүд дүрэтэй. Түмэн Ванчиков, Тунгалан Дашиев, Солбон Цыденжапов, Баяр Сухадаев, Чингис Албажинов болон бусад хүсэ шадалтай хубүүд олон юм. Ан амитадай абари зан тухай таһалгаряагүй хөөрхэ аргатай байһан Тимур Санжиев Благовещенскын хүдөө ажахын университетэй ветеринар факультег дүүргээд, Хүнхортөө хүдэлнэ. Тимуртай нэгэ үедэ Эрхүү хотодо сугтаа хурадаг хэмди. Миний нэгэтэ эхээр

үбдэхэдэм, түбхотоһоо холохон оршодог Молодэжно посёлоһоо үдэр бүри ерэжэ, врачнуудай зүбшөөһэн аршаанай уһа, амтатай эдээ хоол асардаг хэн. Эрхүүдэ сугтаа хураһан нүхэдни мүнөөшье болотороо Тимурые найханаар ханадаг, дурсадаг юм. Сэрэгэйнгэ алба эрхим найнаар дүүргэжэ, олон хубүүднай түрэл нотагтаа түбхүнэнхэй. Мүнөө фермерэй ажахыда Гүрзбаяр Нимаев, Мүнхэ-Баяр Батоев хүдэлнэ. Бусад хубүүднай Доржи Гармажапов, Сокто Балжиев, "Б"-тэй Коля Барадиев, Баяр Балданов, Саша Жителев колхоздоо барилгашанаар, адуушанаар, хонишоноор хүдэлнэ. Балшар наһанай хани басагад бурьялма хүхюун зугаатай юм. Шог ёто үгэтэй, хонгёо найхан хоолойтой Светлана Дариева маанадаа ходоодоо урмашуулжа, зориг хүсэл нэмээдэг хэн. Угай бэлиг

талаантай Света басаган Эрхээн Сибирийн соёлой институт дүүргэһэн юм. Багаһаа то бодолгодо бэрхэ Соёлой Цыденжапова экономистэй мэргэжэл шэлэжэ, дээдэ хургуулай дүүргээд, Буряад Республикын Финансы министрствын финансы комиссийн управленидэ хүдэлнэ. Соёлма эгээ хүндэмүүшье, орой гарахада, халуун саймаһа амтагайхан эдээгээр маанай угтадаг, үдэшэдэг заншалта Гадна классаймнай дангийнэ Цымжидма Ахсаранова, Оксана Горлинская, Надя Мирсанова бүлэгтэй, бата найдамтай нүхэдтэй, баатар хүтүлгэ эжынэр болонхой. Хани нүхэдөө дүүргэжэ, дуураадаа, дүүрэхгүй байһан мэдэрэл түрэнэ. "Арбан жэл аялжа, үдэр нүхэдтөө" ходоодоо хилэй сэдхэлтэй, хүсэлтэй, ажабайдалдаа жаргалтай ябахыень хүсэнэб. Е. ЦЫБЕНОВА

ЭТИГЭЛ

ДАСАНГАА НЭРГЭЭЭЛ!

Байгал далайгаа хүбөөлэн оршодог Буряад орондоо нэгэ заахан нютаг бии юм. Энэ хадаа нютаг тоонто нютаг Амгаланта гээшэ. Хүн бүхэндэ тоонто нютагын юунээшье хайханаар, амгалантаар ханагдадаг.

Амгалантаманн Заган дабаанай үбэртэ, Хайранга хаанай хормойдо, Хатан Хёлгын ойро, Хара голой хажууда буурижанхай. Амгалантынни зүүн-хойно үбэртэ томо Ноён уула, урдань Хайранга-хаан, Улазыт хада унхартан харагдажа байдаг.

Нютагыемни тойроод, ой модоншые ургадаг, гол горхкодшые урдадаг, хада хабсагайшые, эм модтой аршааншые бии юм. Хүн бүхэн түрэл нютагайнгаа түүхээр хонирхдог, бишье хонирхдогби. Манай Амгаланта нютаг анхандаа Хожюурта гэжэ нэрэтэй байгаа. Хожюурта нютагни тоонто нэрэтэй гээд, Амгаланта гэжэ нэрлэсэн юм.

1829 ондо харьяата зоной зүбшөөлөөр, тэдэнэй сэр өөрын хүзэг дуранай үргэсэ бадарай ашаар манай Амгаланта нютагта ехэ томо дасан бодхоогдоо хэн. Энэ дасан хадаа Дээдэ-Удын сэрүгэй Хориин мэдэлэй байхан байгаа. Тиигээд Хожюуртын Даши Лхубулинг гэжэ нэрлэгдээ хэн.

Эхэ гол дасанһаа гадна, дүрбэн зүгтэнь аймаг зоной бусад дасангууд бодхоогдоон юм. Жэшээхэдэ, Хожюуртын зүүн-урда аймагын Улазыт, Бальга, Хатангар нютагууд байгаа. Зүүн-ойно аймагын Бодонгууд, Аяга, Хонхолоорхин юм. Баруун-урда аймагын Алташа, Хайсгар нютагаархин юм хэн. Баруун-хойто аймагын Улазай, Заган нютагайрхинай бэлэй. Энэ дасанаймнай бодхоогдоон тушаа ехэ хонин юумэ Шэбэртэ нютагта хуудаг, хоёр-гурбан жэл Амгалантын дасанай хубараг байхан үндэр наһатай (наһатай) Цыбиков Жамьян Цыбикович иигэжэ өөржэ үгөө хэн.

Дабаата нютагта ехэ үзэлшэ һалдай ламбагай байхан, дасанай хуури хаана табихыень заажэ байхан юм. Үртөөдэ, Дабаата нютагһаа хойшо, манай хуури табиха гэхэдэнь, болохогүй, Шэбэртэдэ - олон зонтой, таарахагүй байгаа. Амгалантадал 100 жэлэй хараатай байна, - гэжэ һалдай ламбагай заажэ үгэһэн байгаа. Хожөөрөөшье, энээниие хаража үзэхэдэ, Амгалантын дасан 100 жэлэй хугасаа соо байхан байна.

Амгалантын дасан болон 4 зүгэй аймаг зоной нютагууд ехэнүүд хашаа хорёотой, тэдээн бүридөө элдэб түрэлэй модо: мойһо, жодоо, нарһа, шэнэһе болон бусадые тарижа намаалуулан байгаа.

Манай нютагаар олон үгэй бэрхэ модшо дархашуул байхан дээрэһээ дасан дугануудаа урлан гоёоһон, шэмэглэһэн байгаа. Дасанда мянгаад ламанар, хубарагууд байдаг хэн. Дасандамнай Ганжуур, Данжуурай дүүрэн сутлуулар, бусад судар ном, бурхад олон бэлэй. Эхэ хургуулитай ламанар байхан юм. Эрдэм номоо шалгуулжа, үндэр зиңдаа абадаг һааб даа. Эдэ дээдэ хургуулитай ламанарые нэрлэбэл: 1850 ондо Амгалантын Боомдо Абидатан гэжэ айда Цэбэгэй Буда түрэнэн байна. 1867 онһоо урда орондо хурахаяа мордоо хэн. 1897 ондо нютагаа бусажа, дасанайнгаа шэрээтэ болоһон юм. Богдын хүрээндэ 10 жэл ном үзөөд, Цэрэнэй хүбүүн аграмба гараһан байгаа.

Гүшэг хамба Агваан Доржиев Асагад дээрэ мамбын (эмэй) хургуули нэрэнэн байгаа. Тэрэ хургуулида Согтын Дэмшээ урһанан юм. 1927 ондо Гүшэг хамба Хожюуртын дасан морилоо бэлэй. Тэрэ удаа нютагай Хожюурта гэхэн нэрые Амгаланта болгогты гэжэ айлданан юм гэдэг. Дээрэ нэрлэгдэһэн ламанарай олонхын хамалганда абтаһан байна. Амгалантын дасан хатуу үедэ һандаргаданан юм. Мүнөө сагта хоггүй үгы болгогдонхой. Ямар урданай үнэ сэнтэй, манай омогорхожо, сэдхэлээ арюуджаха ябаха юумэн һандаргаданхайб гэжэ һанахада, ехэ харамтай байна. Улаан-Удын архив соо табияд ламанарай намтарын бии.

Амгалантын дасанай шэрээтэдэ, бусад ламанарта зорюулжа, минии 5-дахи класста хуража байхадан, манай Амгаланта нютагай Дашиева Жүгдэрма Дашиевна һайн хайхан сэдхэлээрэе субарга бүтээхэ гэжэ шийдэһэн юм. 1993 оной зун Еши-Лодой римбүүшэ ерэжэ, субаргыемнай арамнайлаа. Түнхэнһөө гарбалтай Сулгим гэжэ уран дархан субаргыемнай түхэл хэлбэриие зохиёбо. Мүнөө манай нютагай зон субаргада ошожо, зула бадараадаг. Тиигээд Амгалантын дасан Шэбэртэдэ бодхоогдохо гэжэ байна. хуури, модо гэхэ юумэниинь бэлдээтэй.

Эхэ хамаг амитанай туһын тула мүнөө Амгалантынгаа дасан нэргээл гэжэ би бултанда хандаха байнаб. Бэшүүрэй аймагай Амгаланта нютагай 15 наһатай Оюна ЦЫРЕМПИЛОВА энэ хандалгатайгаар нютагайхидтаа хандана.

Уншагшад аймнай туршалгануудһаа

АМГАЛАНТЫН ДАСАН

Амгаланта - минии Амгаланта, Арюун минии Амгаланта. Аршаан булагаар суурхаһан Алахан нютаг Амгаланта. Ноён уулын оройһоо Нонин үнгөөр бадардаг, Тоонтын хадын оройһоо Толомомо галнууд ялардаг. Суранзан хүсөөрөө татагша, Сагаан шэрээр яларагша, Сэбэр алтан үнгэтэй, Сэдхэлэй баяр жаргалтай Амгаланта нютагайм дасан Арюун нютагыемнай шэмэглэхэ лэ.

Арадтаа хэшэг буян хүсэхэ, Амгалантымнай дасан мандаг лэ. Аршаан булагаар харьюулан Амгаланта нютагни хайхан даа. Ноён уулаа баясуулан, Ногоо сэсэгээр бүрхөөгдэһэн, Балшар наһанай үлгы болоһон, Баярасарһан Амгалантамни. Алтан булагтаа ерэжэ,

Арюухан аршаанаа үзэбэлби. Амгатай уһанһаань хүртэжэ, Аятай зохидохон болоболби. Шадажа ябаханда, Нүхэд гээшэ - үй түмэн, Ядажа ябаханда, Нүхэд гээшэ - ганса нэгэн. Шадажа ябахандам ушарһан Олон нүхэд, саашаагы! Ядажа ябахандам туһалһан Найдамтай нүхэд, наашаагы! О. ЦЫРЕМПИЛОВА.

Г. Будацыренов

ДЖАРУН ХАШОРОЙ СУБАРГЫН МАГТААЛ

Арьяа баала ум маани бад мез хум! Эрдэнитэ элшын гэрэлтэй, Эгүүридын ехэ дэмбэрэлтэй, Элшэтэ убдисаар сасарагша Эрдэм харьяагша субарга - Арьяа баала ум маани бад мез хум! Ажам дэлхэйн намжарта Аршалгын мэндэ түхөөгшэ, Арбан сагаан адистай, Ашата отошо тэнюун субарга Арьяа баала ум маани бад мез хум! Нонин сэнхир юртэмсэдэ Божол шүтөөниие заларгагша, Нангин замые заяагша Нанган тахилта субарга -

Арьяа баала ум маани бад мез хум! Эрдэнитэ элшын гэрэлтэй, Эгүүридын ехэ дэмбэрэлтэй, Элшэтэ убдисаар сасарагша Эрдэм харьяагша субарга - Арьяа баала ум маани бад мез хум! Бүтэдэ бурхадаар үршөөгдэһэн Бодхи голой зорило Дхарма номой заабарита Джарун Хашорой субарга - Арьяа баала ум маани бад мез хум! Ирагуу сарюун дэлхэйдэм

Идам Дара эхэтэ, Ехэ хүлгэн сударта Ехэ харуул субарга - Арьяа баала ум маани бад мез хум! Алтан Ганжарай элшэтэй, Амитан бүхэнэй шэмэг, Аршаан хүжөөр хангалһан Арьяа баалын субарга - Арьяа баала ум маани бад мез хум! Сэсэглиг эхэ дэлхэйдэм; Сэдхэлэй эм бологшо, Диваажанай ном номногшо Джарун Хашорой субарга - Арьяа баала ум маани бад мез хум!

РЕДАКЦИҺАА: Хэжэнгэ нютагай лама Галан Базарович Будацыренов энэ магтаал бэшэжэ эльгээхэдэ, "Буряад үнэн" һониной коллективэй гэшүүдтэ ажалай ехэ амжалта, элүүр энхэ ябахые үрээһэн байна. Бидэшые баһа өөртэнь ута наһа, удаан жаргал хүсэнэбди.

ДАЛАЙ-ЛАМЫН ДУУН

Банчан богдо Далай-лама Бархагай үүлэнэй холонго мэтэ Баряаван хийдэй оронһоо Заларба гэжэ дуулаһан бидэ Байхал баршадым арилгыт гэжэ Байрахан холын оронһоо Багшал тан дороо зорихон бидэ. Үнэнхээр дэгээдэ Далай-лама Үнээгэйл үүлэнэй холонго мэтэ Үржэн Хандын оронһоо Заларба гэжэ дуулаһан бидэ Өөрын баршады арилгыт гэжэ Унихэн холын газарһаа

Үнэнхээр тан дороо зорихон бидэ. Гансахан дэгээдэ Далай-лама Гангайн үүлэнэй холонго мэтэ Гандан-Жуугай оронһоо Заларба гэжэ дуулаһан бидэ Гайхан баршадым арилгыт гэжэ Газарайл холын оронһоо Гансахан тан дороо зорихон бидэ. Хэжэнгын аймагай Могсохондо ажаһуудаг 72-той Цэндэмэ Будожопова эльгээбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ФОТОКОНКУРС "БУРЯАД ОРОН - 96" (Дуушан ба дирижер Республикын габыата артистнууд Б. Будаев, Я.Р. Велихер концертын үедэ).

Ю. ЗЯБЛИЦЕВАЙ фото.

ОНЬОН УГЭНҮҮД

Хүдэлмэридэ хүдэржэхэ, Ажалда атаржаха. Хүдэлмэришэ хүнэй хүлһэн гоожохо, Хомхой хүнэй шүлһэн гоожохо. Хүдэлхэдэ гүзөөн садаха, Хэбтэхэдэ хээли алдагдаха. Хүлһэ гаргангүй ажал хэдэггүй, Хүдэлхэ хайшалангүй дэгэл оёдоггүй. Хүлһөө гаргажа олоһон юумэн Хүндэгэй байдаг юм. Хүн хэрэг тээшээ, Хэрмэн модон тээшээ. Хүндые хүзүүн дээрээ хүлээхэ, Бэрхые бөө дээрээ үргэхэ. Хүндэ соло хоёрые Хүлһэ адхажа олохо. Хүнһөө жэшээ абадаг, Хүдэлмэриһөө дүршэл абадаг.

Хүрэнһөө хүндөөр, Хүртэнһөө ехээр. Хүтэлөө дабахыень хараагүй аад, Хүлэг гэжэ бү магта. Хүдэлхэ оёхыень хараагүй аад, Уран гэжэ бү магта. Хүхингүй ажаллаханда, Хүдэлмэрини аша бага. Хэбтэһэн хони бодхоожо шадахагүй, Хэршэһэн мяха эдижэ шадахагүй. Хэжэл байхада - эд болохо, Хэлэжэл байхада - һургаал болохо. Хэжэшые шадаха, Хэлэжэшые шадаха. Хэлэхэһээ бү ай, Хэхэһээ бү сухари. Хэлэхэдэ - бэлэн, Хэхэдэ - бэрхэ.

ТААБАРИНУУД

Дүрбэн аха дүүнэр нэгэ сарай дорой байрланад. (Стол). Сагаан талмай дээрэ мурнуудые гаргадаг, ханаха байһанаа бултыень хөөрэдэг. (Номоо уншаад, бэшэлгэ). Хоротой галаар хооллодог, хубсаһа хунар эльбэдэг, гоё хайхан болгодог. Зайн галаар эгээлдэг, элдэб һонинуудые суглуулдаг, эли тодоор хөөрэдэг. (Радио). Сагаан сэнхир талмай дээрэ саашаа, наашаа эрьелдэн, элдэб дүрсэнүүдые харуулна, гоё хайхан гэлсүүлнэ, нэрэ соллодо хүртэнэ. (Фигурна халтиралга).

Харахада хабтагар, хаман юумэ багтаадаг, барихада барюубшатай, абаад ябаханда аятайхан. (Номой сүүмхэ). Барихадан барюубша болоногүй, сабшахадам сараанууд гаранагүй. (Уһан). Анина, нээнэ нюдээ али болон ябаашадые аюулда оруулнагүй, аршална. (Светофор). Бариха гэхэдэм баригданагүй, хүсэхэ гэхэдэм хүсэгдэнэгүй. (Һүүдэр). Н. НАНЗАТОВАЙ суглуулбаринаа.

ЭНЭ жэлдэ Улаан-Үдэ хотымнай худалдаа наймаанай коммерческэ 12-дохи лицейдэ үхибүүгээ оруулжа хургаха дуратай хүнүүд олон байба. Холын хүдөө нюотагүүдһаашье ерэнэн залуушуул бии. Теэд зариманиинь түлбэрийн мүнгэ үгэжэ шадахагүй дээрэнхэ, һөөргөө гэртээ бусаха баатай болоно.

Һаяхан Хурамхаанһаа нэгэ танилни ерээд, энэ жэлдэ хургуули дүүргэнэн басагааяа коммерсант-менеджерэй мэргэжэлдэ оруулжа ханаатай тус лицейдэ ороходонь, хуралсалай түлбэри 1,5 миллион түхэриг болоод байба бшуу.

хуралсалай жэлые дабажа гараһан үхибүүд саашадаа ямар мэргэжэлтэй болохо байһанаа ойлгожо, 2-дохи курсадаа ороходоо, аргагүй томоотойхонууд болошодог,— гэжэ хэлэхэдэнь, бинь яһала һайн энээн тухайнь мэдэхэ болоһон хадаа, хэлээшыень ойлгожо байгаа нэм.

Н. М. Бреус Россин Федерациин габьяата багша гэнэн нэрэ зэргэтэй. Түрүүшын хуралсалай хаһада энэ хүнтэй нилээд уулзагдаашье, тиимэхэ бидэнэр, үхибүүдэй түрэлхид энэ багшатаяа жэлэй туршада дүтөөр танилсаһан, абари зангыень һайн мэдэхэ болоһон аабзабди.

Хуралсалай жэлые угтуулан

ЛИЦЕЙШЬЕ ҺАА, ТҮЛБЭРИТЭЙ

Бинь хүбүүгээ тэндэ хургадаг хадаа, директор Ю. Ф. Гужвинтай хөөрэлдөөд туршабаб. Юумэн бүтэбэгүй.

—Таниие ойлгоноб, хайрланаб. Хурамхаандаа нэгэ фирмэтэй гү, али ресторантай мүнгэ түлүүлхэ хэлсээ баталаад ерэхэ байгаа ха юмта даа,— гэжэ тэрэ лицейдэ үнинэй багшаладг Нина Михайловна Бреус энэ хөөрэлдөөмнай шагнаһан хадаа хэлэбэ.

—Тээд яахабши?.. Мүнөөнэймнай сагай байдал иимэл болоо ха юм. Гайхалгүй,— гэжэ, бинь Нина Михайловнатаяа үнинэй уулзаагүй байһанаа, зугаагаа ондоо тээшэнь болгожо, өөрынгөө хүбүүнэй хурадаг техник-технологуудай бүлэгэй хурагшадай хаана практика гаража байһаарнь һонирхобоб.

—Хурагшаднай энэ зундаа бултадаа яһала һайнаар, журамтайгаар практика дүүргэжэ гараа. Өөһэдөө мэдэнэ ха юмта даа, шалюу һаһанай хүбүүд лэ хадаа хүбүүд. Нёдондо тэдэмни 9-дэхи класс дүүргээд, манда хурахааяа ерээ һэн.

Эндэ түрүүшынгээ

Нина Михайловна техник-технологуудай бүлэгүүдтэ "кулинария" гэнэн хэшээл үнгэргэдэг юм. Юу хэлэхэб, эрилтэ ехэтэй багша даа. Тэрэнэй шабинарай хотын ресторануудта, столовонуудта мэргэжэлээрээ практика гарахадаа, яһалал магтаалтай, мүн дээдэ гарай тогоошод болоһоноо гэршэлжэ, хургуулиаа ходоодоо дээшэнь үргэжэ ябадагынь һайшаалтай.

—Манай лицей һаруул, уужам, өөһэдын столовотойбди, хажуудань үхибүүдэй эдэе хоол бэлдэжэ хураха хоёр лаборатори-столово бии,— гэжэ Н. М. Бреус омогорхон хөөрэнэ.

—Нина Михайловна, хурагшадаа үдэр бүри түлөөһөгүйгөөр хоёр дахин хооллуулжа байһантай һайн даа. Мүнөө сагайхаар болоод үзэхэдэ, танай лицей бэшэ хургуулинуудта орходоо баян лэ байна,— гэбэб.

—Тиигэжэ хэлэхэндэнтнай урматайб. Мүнөө сагта мүнгэн гээшэ миинтээр олдохо бэшэ, хурагшадаа нэн түрүүн олзо олохын дүршээдэ хурганабди. Жэшэнь, манай лицей хотын

худалдаа наймаанай дэлгүүрнүүдтэ өөрын хэдэн киоскнүүдтэй болонхой, саашань хэлэхэдэ, "Бурятия", "Гэсэр", "Годли" болон бусад томо-томо ресторануудта хурагшаднай хүдэлнэ. Зүгөөр һүүлэй жэлнүүдтэ городоймнай хэдэн мэдээжэ фирмэнүүдэй ресторануудһаа, столовонуудһаа хуралсалаа эрхимээр дүүргэжэ байһан хурагшадыемнай ажалда уриһан захилнууд олоор орожол байна.

—Дуулаа нэм. Танай лицей гансашье коммерсантнуудые хургажа гаргана бэшэ, хажуугаарнь урданайхидаал адылар примивийн жолоочидые, огородой ногоон эдэе ургуулагшадые бэлдэжэ гаргана. Энэнь һайшаалтай. Теэд бүгэ хурагшадтай ганса Октябрьска райондо ажаһуунагүй ха юм. Аяар Восточный, Солдатский хууринуудһаа болон бусад холын газарнуудһаа ябажа хурана. Хэшээлтнай үглөөнэй 8

часһаа эхилдэг, зүгөөр холоһоо ябажа хурадаг хурагшадтай хожомдодог байгаа ёһотой?— гэбэб.

—Холын үхибүүд 15 минута хожомдохо эрхэтэй юм. Харин ойро тойрон ажаһуугша хурагшад 5 минута гээгдээ һаа, шанга хэһээлтэдэ хүртэдэг,— гэжэ, Нина Михайловна мһэрэн,—Та, өөһэдөө мэдэнэ ха юмта. Хүбүүнтнай энэ гуримыемнай һайн ойлгохо болоһон юм аабза?— энээдэнэбди.

—Нина Михайловна, хурагшадтай Танай һайхан, энэрхы зөөлэн сэдхэхэлыетнай хүндэлэн, олондо хэрэгтэй, хүндэтэй мэргэжэл олгожо байһыетнай мэдэржэ, ходоодоо нэрыетнай нэрлүүлжэ ябаг лэ даа.

Г. ЗАНАЕВА.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. М. Бреус.
М. ШАНТАКОВОЙ фото.

Округой һонин

ҺАЙШААЛДА ХҮРТӨӨ

Усть-Ордын хизаар ороноо шэнжэлэлгын музей областин хүн зондо мэдээжэ болоһоор үнинэй юм. Тус музей соо олоо уран зураашадай выставкэнүү таһалгаряагүй үнгэргэгдэжэ байдаг.

Эрхүүгэй үнинэй мэдээжэ уран зурааша Е. С. Симоновэй ээлжээтэ выставкэ энэ нээгдэжэ, хүн зоной анхарада табигдаһан байгай.

Евгений Семенович Эрхүүгэй областин Зима хотодо 1927 ондо түрэнэн байна. 1952 ондо Эрхүүгэй уран зурагай училищад дүүргээд, хүдэлжэ эхилэе һэн. Зурагуудайнь темэ гэхэдэ, Сибирийн үргэн уужам, баяндайда, тэрэнэй ажалша бэрхэ хүнүүд, байгааи тухай үргэнөөр харуулан бүтээлнүүд болоно.

Зурагуудайнь аунда табигдаһан "Алтан намарай Сибирий", "Ехэ долгиной һүүлээр", "Хонишодой зунай байра" гэхэ мэтэ хүдэлмэри олондо һайшаагдаа.

СССР-эй Уран зураашадай холбооной гэшүүн Евгений Симоновэй бүтээлнүүд Эрхүүгэй областин, Чечен Республикын, Томскын уран зурагай музейнүүдтэ табигданхай.

ЭДИР АРТИСТНУУД

Хоёр жэлэй урда тээ Ойлон райондо хүүхэдэй театр нээгдэе һэн. Тус театрые арадай эрдэм хуралсалай отличник, ажалай ветеран М. А. Богданов хүтэлбэрилнэ. Эдир артистнууд Тоня болон Юлия Вахрушкиннууд, Алфия Кузнецова, Марина Таранова, Маша Имигирова, Дима болоо Юра Макеевүүд, Наташа Юргина гэгшэд үетэн нүхэдтэ ошожо, концерт-наада дэлгэжэ зүжэгүүдые харуулжа ерээ болоһонхой.

ХУРГУУЛИЙН ҺУУРИ МҮНДЭЛӨӨ...

Нүхэдэй районой хургуулинда шэлэ хургуули хуури табигдаа. Энэ барилга Саянск хотын "Восток" гэжэ акционернэ бүлгэмэй барилга хабсаралгын 1-дэхи управлени хүдэлмэришэд бүтээжэ эхилэ. Мүнөө байһангай хуури шулуугаар бүхэлэгдэн табигда.

Сагай байдалай хүшэр үнэ мүнгэнэй саг соогоо һомолоо һаань, барилга урагшатай ябаха хараатай. Уран гарган багсаамжалһанай ёһоор, барилга хоёр жэлэй турша ашаглагдаха юм. Эдэнэр мүн 2 миллиард түхэригэй хүдэлмэ хэжэ дүүргээ. Харин үнэ мүнгэнэйнь 100 миллион хаянай түлээгдэбэ.

"УСТЬ-ОРДЫН УНЭН" газет

ҮСӨӨНӨӨР СУГЛАРЖА ХӨӨРЭЛДЭХЭНЬ

Хэжэнгын аймагай эрдэм хуралсалай таһагайхид 1996-97 онуудай үхибүүдэй хуралсалай жэлые эмхитэйгээр эхилхэ зорилго урдаа табинхай, ажалаа ябуулжа байна. Тус таһагайхид шийдхэбэрээр сентябриин 1-нэй урда тээ үнгэргэгдэдэг заншалта болоһон аймагай багшанарай конференци энэ удаа болохогүй, юрэл хургуули бүхэнһөө 2-3 хүнһөө бүридэнэн түлөөлэгшэдые урижа, августын 28-да "түхэрээн стол" үнгэргэхэ гэжэ хэлсээ.

Хүн зоной ажаһуудал һайжарнагүй гэжэ мэдэнэбди. Хүдөө нюотагуудта ажалгүй, мүнгэ олодоггүй хүнүүдэй тоо ехэ, эдэ бүгэдэһөө уламжалан хургуулида ябаха үхибүүдэй тоо жэлһээ жэлдэ хорожо байна. Гадна Хэжэнгын аймагай хургуулинуудай багшанар бусадта адли хэдэн нарын салын хүлэ абаагүй байһаар. Зарим хуури нюотагуудай хургуулиин байшангууд хүсэд заһабарилагдаагүй, саашань дутуу дундануудынь тоолоо һаа, олон.

Тиибэшые тус аймагай эрдэм хуралсалай таһагые даагша А. Ц. Золтоев, методическа таһагые хүтэлбэрилэгшэ И. Н. Дарижапова болон бусад мэргэжэлтэд түсэблэнэн, багшанарайнгаа "түхэрээн стол" хөөрэлдөөндэ бэлэдхэл хэжэ, бултанай хүсэл оролдоогоор энэ жэлэйнгээ хуралсалые эмхи гуримтайгаар эхилхые хүсэнэд!

Д. БАТУЕВА.

ҮШӨӨ НЭГЭ ТУҢАЛАМЖА

Голландийн Улаан Хэрээһэнэй бүлгэмэй түлөөлэгшэд манай республикын үндэр наһатай үбгэд, хүгшэдтэ туһаламжа болгон, медицинскэ хэрэгсэлнүүдые эльгээбэ.

—**Нүүгүлээсхы сэдхэхэлэй иимэ туһаламжа, тэдрэмжкө һүүлэй хэдэн жэлэй туршада хилын саанахи ороноудһаа абадаг болоһоннай һайшаалтай. Һаян үдэрнүүдтэ Голландиһаа абтаһан бэлэгүүдые Улаан Хэрээһэнэй бүлгэмэй аймагуудай таһагуудай харгалзалга доро байдаг наһатайшуулда туһаламжа болгон эльгээхээр хубаарилжа эхилээбди,— гэжэ Улаан Хэрээһэнэй республиканска комитэдэй түрүүлэгшэ В. П. Балданова хөөрэнэ.**

Холоһоо ерэнэн эдэ түхээрэлгэнүүдые Баргажанай, Баунтын, Бэшүүрэй, Захаамнай, Хяагтын аймагуудай Улаан Хэрээһэнэй бүлгэмэй түлөөлэгшэд абтаһан байна. Хамтадаа 105 бэлэг тус оронһоо абтанхай. Нэгэ бэлэгынь американ 920 доллароор сэгнэгдэнэн эдэ хэрэгсэлнүүдые наһатайшуулда аргаламжа хэдэг медицинын сестранууд абажа хэрэглэхэ юм.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

“ТАШУУРДУУЛА

ТАШУУРДУУЛЬААР

ТАХА ЭЛЭДЭГ”

(Эхин курсын оюутагта)

Нургуулиа дүүргээд, өөрыгөө томо бүдүүн болооб, алхам бүхэмни намһаа дулдыдаха, харьдагһаа үндэр зорилгонуудтай, ажабайдалай эрьесэһээ дулдыдахагүй, тэрэниие өөрөө эрыюулхэ, өөрынгөө хананан урасхал руу оруулха аргатай, ажабайдалай ямар нэгэ шатыень дабаад гараһан шэнги ханаа болохот. Нэгэ шата дабаа гэшэтнай зүб. Аяар арбан жэл соо эрдэм бэлигтэ хуража, өөрын бага-сага эли харасатай, ажабайдалайнгаа бэхи хуури тогтоохо түрүүшын үндэһэ байгуулаат. Нургуулиа дүүргэһэнэй баярай үдэшэдэ ошохоёо гэрэл руу харахадатнай, урдаһаатнай ямар нэгэ ондоо, хэдэн наһа аха хүн хараад байгаа ёһотой.

Нүхэдүүд, таанад нэгэ заа шамдаат. Урдатнай үшөө хэдэн олон, хүндэ дабаанууд, бэрхшээлэй урда бэрхшээл, шалгалтанууд үсөөн бэшээр тохёолдохо. Тон дүтынтай шалгалта дээдэ нургуулиа оролгон байгаа. Теэд, зарим нэгэ зузаан хошлөгтой, үгы наа орохо газартаа түрэл, танилтай наа, ороходо бэсэн ааб даа. Дээдэ нургуулиин газаруур, мүн доосоньше таанадаһаа аха, аба эжытэйтай хамаанай зоной олоор, танһашье олоор ябахадань гайхаа байхат. Эдэл даа, тэрэ дээрэ хэлэгдэһэн зузаан хошлөгтой, мүн түрэл танилаа бэдэрээшэд. Теэд хэнэй аба, эжы үргэһэн үхибүүнэйнгээ түлөө ханаагаа зобохогүйб. Бү үлэдэһэй, бү даараһай, нургуулигай боложо, мүнөөнэй орёо байдал соо төөрингүй ябаһай гэжэ үдэр бүхэн шэбшэжэ хуудаг ха юм. Коридор соо ябахадань, түлхиулээ тороошье наа, тэдэниие хүлисэбди. Зай, шалгалтануудаа хайн тушаагаад, оюутад болоот гэжэ найданан, табан жэл соо хэдэн үмдэ хуралсалай шэрээдэ элээһэн хүнһөө түрүүшын жэл өөрыгөө яагаад абажа ябаха тухай нэгэ хэды зүбшөөл заабари шагнажа, хадуужа абатты.

Хуралсалай түрүүшын үдэр хожомдонгүй ерээрэйгты. Энэл үдэр сугтаа хураха зонуудаараа танилсаа наа, саашадаа бэлэншэг байха. Нэгэ хэды үдэр үлөөд ерээ наа, бэлээр бүлэгэй гэшүүн боложо шадахагүйг. Ямар нэгэ үдэр, хуралсалай һүүлдэ сугларжа, танилсалтын үдэшэ үнгэргөөрэйт. Одоол тэндэ хэн хүн ямар бэ гэжэ элирүүлхэт, өөрыгөөшье харуулха арга гараха (хайн талаһаань гэжэ найданаб). Тэрэ аяар холын ерээд оной эхин жэлүүдтэ шэнги хүдөө аймагай ямар нэгэ нотагта амяараа хаягдаад, үлэн хоһоор ябажа, колхозой бүхы ажалын гараараа хэхэ үдөө танилсаха арга боломжо мүнөө наһаа, колхозой өөһэдэн ажалшад ажалгүйнүүд, Хэшээдээ хожомдохогүй, дэмы ушаргүй тэрэнээ хаяхагүй гэжэ оролдооройт. Түрүүшын үдэрнүүдтэ өөрыгөө ямараар харуулхаба, тэрэнлэ дээрэ үндэһэлэн, багшатнай таанадые сэнгэжэ, элирүүлжэ, саашанхи хандасаа тогтоохо. Нэгэ сээсн үгэнүүдые таанадтаа хэлэжэ үгэхүүб: “Түрүүшын хоёр-гурбан жэл таанад “зачеткын” түлөө ажаллахат, һүүлдэнь “зачёткотнай” таанадай түлөө ажаллаха, туһалха”, —бү мартаарайгты.

Түрүүшын харын һүүл багаар (зүгөөр үсөөн ушарта, сагтаа гарадаггүй) бүхы оюутадай эгээл ехээр хүлээгдэһэн үдэр ерэхэ. Энэмнай стипенди үгэхэ үдэр: Хэй нэгэндэтнай стипендитнай хармаанай гарза болохо, нүгөөдүүлэйтнай ажамадаралай гол эхинийн болохо. Тиймэһээ хэндэ хэр зэргэ хэрэгтэйһээ боложо, тэрэтнай “стипенди”, “стипон”, “стипешкэ” гэхэн нэрэтэй болохо. Мүнөө сагта харин стипендией хэдышье хүндэлөө наа, тэрэмнай хэмжээгээрээ “стипешкэл” гэжэ нэрлэгдэхэһээ ондоо юумэн үгы хаш.

Теэд ямар хэмэршье хаань, тэрэнээ түрүүн

абаха хэрэгтэй. Эндэшье бэрхшээлүүд бии. Түрүүшээр оошор гээшэнь, бурхан зайлуул, аха курсынхид түлхихэ, хашаха, танилаа олоод урдатнай орохо, теэд энэтнай үшөөл гэсэбэритэй. Түрүүшынгээ стипенди одоол абабаб гээд, оошорһоо гаража үрдингүй, тэрэнээ яагаад, хаана халгаахаа бодолгото болоод, арай гэжэ хүлэршэнхэй гарахадатнай, томо томо хүбүүд дүтэлөөд, хэды хэды хубиень маанадта үгэгты гэхэ. Үгөө наа тэдэнэй хургажархихат, үгы наа, сохиулхат. Яагаад энэ байдалһаа гаралтайб? Бүлэг соохи эгээл шуран, бээр томо хүбүүгээ стипенди абадаг хүн болгооройт. “Автомат” хэлээрээ хүниие урдаа оруулдаггүй, томо бээрээ хахад коридор эзлээд ябадаг хадаа, тэндэ ошоод туршагал, эгээл тэндэ дээрэ тоологдоһон “хайн” талуунынь хэрэгтэй болохо, нэгэ заа бухиндаагаа гаргахадань, үлүү болохогүй. Али гэбэл, басаганда энэ хүнгэн бэшэ үүргэ даалгаарайт. Тэрэ “налог суглуулагшадтай” досоо хэшхэл гэшээһээ үшөө юумэн үлөө гэжэ найданаб.

Хамтын байрада байгаагүй, тэрэнэй байдал мэдээгүй оюутан, нээрээ, оюутан бэшэ гэлсэгшэ. Хамтын лэ байрада шиний абари зан, юугээр амидагшын, сэдхэлэйшын хэр зэргэ гүнзэгын элирдэг. Тэндэ байхадаа, хани барисаан, нүхэрэй мэдэрэл, шог зугаа, дуу хатар, үдэхэ даарахые, бархирха уйлахые, сохиулха барихые... бүхы дээрээ наһан соогоо мартагдашагүй ушар, ябадал, дурсалганууды суглуулхат.

Хамтын байрада ороод, ёһотой байраһан болохын тула оюутадай дунда, мүн бэшэ тээшье үни тогтоһон ёһо заншал сахин, баһа нэгэ түлбэри гэхэ юм гү, али өөрын хайн дуранай хубита оруулхат (үгы, комендант, вахтернуудта бэшэ. Зүгөөр хэн тэрэниие мэдэнэб даа). Энэниие доромжолго гэхэдэ, буруу болохо гэжэ хананаб. Ёһо заншал, бэшэгдээгүй хуули сахима гэшээ зүбшөөлдөөшьегүй наа, хэрэгтэй юм бэшэ гү? Хэдэн үеын ямар нэгэ удаанай тогтоһон заншалаар ажаһуудагы гэгтэ хубилгахадань, хайн юумэн гаража ерээгүй юм, түүхэдэшье тэрэ мэдээжэ. Ёһотой байраһан болоходотнай элдэбын хатар нааданууд, үдэшэнүүд үнгэргэгдэхэ, телевизор хараха, уншалгын таһалганууд байха.

Үбэлэй хүйтэндэ вахтаһаань үлөөд, үүдэ нээлгэхын түлөө оло дахин газар зогсохот, даарахат. Нээгээ хаань, хайн бэлэй, зарим ушарта газартаа хонохо саг гараха. Оюутан наһандаа сэнгэжэ, театр концертээр ябажа, инэг нүхэртээ уулзажа, ядахын автобус, трамвайһаа үлэжэ, мүн бусадшье ушарһаа боложо вахтаһаа үлэхэт. Тиймэһээ вахтернууды оюутадаа, оюутадые вахтернуудтаа хайнаар, зөөлөөр хандахыень уряалнаб. Утго дээрэ сай, үндэг шанаха, шарахые үзэхэт, сохиоор орохо, комендантда хараалгаха, шог зугаа, энеэдэ наадан үшөө урдатнай.

Түрүүшын шалгалта дээрээ билет татаад, мэдээгүй наа, мэдэн: “Ай, халаг, хамтынгаа байра соо электрочайнигаа болоулхаа мартааб”, —гээд, гараад гүйшөөрэйт. Теэд энээн тухай мүн бэшэ мэхэ гохо, арга боломжонууд тухай сессийн дүтэлхэдэ бэшэхэб.

Социальна талаар тон тулюур хамгаалгатай, үгытэй гэжэ тоологдогышье наа, оюутан ябаха наһан эгээл гоё гэжэ оюутан ябаһан хүн бүхэн тэмдэглэдэг: “Ташуурдуула ташуурдуульаар таха элэдэг” гэхэндэл, бэрхшээлнүүдэй урда сугарингүй, эрдэм бэлигээ дээшэлүүлхээ оролдогты. Далижаагүй дальбараахайнууднай, эрдэмэй орёл өөдэ жаргалтай нийдэхэтнай болтогой!

А.ПЕРГЕНОВ.

Спорт

ТОБШОХОНООР...

БАРИЛДААН. Залуушуулай дунда дүрэ буляадагтай барилдаагаар дэлхэйн түрүү хуури эзэлхын түлөө мурьсөөн хаяг Москвагай “Измайлово” гэжэ спортын комплекс соо болоод дүүрбэ. Дэлхэйн хори гаран ороной 200-гаад бэлигтэй бэрхэ залуу барилдаашад энэ ехэ мурьсөөндэ хабаадажа, хаба шадалаа туршаһан арга дүрээ мүнхэн байгаа.

Шанга тэмсэлэй дүнгүүдээр Россин суглуулагдамал команд илалта туйлаба. Иранай барилдаашад - хоёрдохи, Кубын түлөөлгөө гурбадахи хуурида гараа. Манай ороной командын амжалта Буряад ороной залуу барилдаашан, спортын мастер Нима Нимаев хубитала оруудһан байна. Тэрэ 58 килограммай шэгнүүр барилдахадаа, Кубын спортсмендэ диилдэжэ, гурбадахи хуури эзлээд, хүрэл медальяр шагнагдаба. Энэнь нютагаймнай хүбүүшын түрүүшын ехэ амжалта гэшээ!

Онсо өөрын арга дүрэтэй, бар хүсэтэй залуу барилдаашан хэн гэшээб гэжэ уншагшаднай хонирхожо байгаа ёһотой.

Мухар-Шэбэрэй аймагай Хушуун-Үзүүр нютагта тоолтогой Нима Нимаев дунда нургуулиа хуража байхадаа, тренер Олег Цыдыповэй хүтэлбэри дор барилдаанай нюусатай танилсажа, ехэ спортдо түрүүшын алхам хээ хэн. Тэрэ гэхэнһээ хойшо Нима аймагайнгаа, республикынгаа чемпион болоо. Мүнөө Буряада гүрэнэй университеттэ хуража байха үедөө Н. Нимаев Россин габыата тренер Валерий Николаевич Ивановой хүтэлбэри дор хуралсал хорилгоёо үргэлжэлүүлжэ, мэргэжэл шадабария дээшэлүүлжэ байна. Энэ жэлдэ Нима Россин Федерацийн мурьсөөн илалта туйлажа, ороной чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө хэн. Ехэ спортын орёл өөдэ амжалтатайгаар дабшажа эхилхэн залуу барилдааша хүбүүндэ саашадаа бүри ехэ амжалта туйлахыень хүсээ.

БОКС. Республикын Залуушуулай хэрэгүүдэй, аяншалтын физкультура болон спортын талаар гүрэнэй комитетэй хүдэлмэрилэгшэ Владимир Бадмаевич Цыбыкдоржиевта “Россин Федерацийн физкультура ба спортын отличник” гэхэн энгэртэ зүүхэ тэмдэг хаяхан барюулагдаба. В.Б. Цыбыкдоржиев Омскын физкультурна институт дүүргээд, түрэл нютагаа бусажа ерэхэдэ Буряадай хүдөө ажахын институтта физическэ хүмүүжүүлгын багшаар, боксын тренерээр хүдэлөө хэн. Удаань арба гаран жэл соо Владимир Бадмаевич республикын спорткомитетэй түрүүлгөөн орлогшоор ажаллаа. Институтта хуража байха үедөө Владимир Цыбыкдоржиев бокс эрхилжэ, Омско областин чемпион болоһон намтартай.

ХҮНГЭН АТЛЕТИКЭ. Буряад ороной сууга атлет, СССР-эй спортын габыата мастер Татьяна Позднякова удаадахи ХХҮ Олимпийн наадануудай үнгэргэгдэхэ Австралийн Сидней хотой эмхидхэгдэһэн марафоной зайда уридалгаар уласхооронд мурьсөөндэ хабаадахадаа, ехэ амжалта туйлаба. Ушарын гэхэдэ нютагаймнай басаган 42 километр 195 метрэй зайе 2 час 39 минут 56 секунда соо гаталжа, мүнэн медальяр шагнагдаа. Яруулан аймагай Гүндэ нютагта тоонтогой Татьяна Позднякова Буряада багшанарай институт дүүргэһэн юм. Эндэ хуража байха үедөө СССР-эй болон Россин габыата тренер В.Д. Домниной харуулан дор хорилго хээ хэн.

Холын зайда уридалгаар Т. Позднякова СССР-эй болон Россин түрүү хуури эзэлхын түлөө мурьсөөндэ оло дахин шалгарһан кроссой уридалгаар дэлхэйн түрүү хуури эзэлхын түлөө мурьсөөнүүдтэ команда тоосоогоор гурба дахин илалта туйлаһан намтартай.

ФУТБОЛ. Клубай командануудай дулда республикын түрүү хуури эзэлхын түлөө мурьсөөнэй нэгэдэхи дүхэриг дүүрбэ гэжэ мэдээсээ хэмди. Наяар хоёрдохи дүхэригэй нааданууд эхилжэ. Энэ “Пищевик” - “Байгалтай”, Мухар-Шэбэрэй аймагай Сагаан-Нур уурхайн футболистнууд мүнөө хоёрдохи хуури эзэлжэ ябаһан “Импульс” командатай уулзаха юм. Республикын түрүү хуури эзэлхын түлөө мурьсөөн намар орой болотор үргэлжэлжэ.

Б.М. ЖИГЖИТОВ

Хайрата дүү хүбүүн

ЧАГДУРОВ

ВАСИЛИЙ ЧАГДУРОВИЧАЙ

сагһаа урид наһа бараһан ушараар Улаан-Үдэдэ ажаһуудаг Сагаан-Нютагайхидай эблэл хүтэлбэрийнгээ гэшүүн А.Д. Мункуевта гурбан шаналал гаһуудалаа мэдүүлнэ.

Эмхидхэн байгуулагшад - Буряад Республикын Президент, Арадай Хурал болон Правительство

Редактор А.Л. АНГАРХАЕВ.

РЕДАКЦИОННОКОЛЛЕГИ: С.Д.РИНЧИНОВ (редакторай орлогшо), Б.М.ЖИГЖИТОВ (харюусалгата секретарь), Р.Б.ГАРМАЕВ (Буряад Республикын Президентгын ба Правительствын аппарат), Д.Д.СУНДАРОН. (Буряад Республикын Арадай Хурал), таһагуудые даагшад: Г.Х.ДАШЕЕВА, Ц.Ц.ДОНДОГОЙ, С.Д.ОЧИРОВ, Т.В.САМБЯЛОВА В.И.ПИНТАЕВ. (хэблэлэй директор):

Манай адрес:

670000, Улаан-Үдэ, Каландаришвилиин үйлсэ, 23, “Буряад үнэн” газетын редакци.

Газетэ хэблэлэй 2 хуудан хэмжээтэй. Индекс 50901. Хэблэг 4296. Хэблэлдэ тушаагдан саг 17.00.

“Республиканска типографи” гэхэн АО-до газетэ хэблэгдэ. Директорэйнь телефон: 2-40-45. Б-0079-дэхи номертойгоор бүрицхэлдэ абтанхай. Заказ № 7833.

Редакцици телефонууд: редакторай - 2-50-96, приёмнын - 2-54-54, редакторай орлогшын - 2-68-08, харюусалгата секретарини - 2-50-52, секретарнадай - 2-62-62, таһагууд: нийтлэл, политическэ - 2-55-97 (даагшань), 2-61-35, 2-56-23, социальн-экономическа - 2-64-36 (даагшань), 2-63-86, 2-61-35, 2-67-81, соёлой, эрдэмэй болон нургуулинуудай - 2-60-21, (даагшань), 2-57-43, олонийтын хүдэлмэрини ба мэдээлэлэй - 2-54-93, (даагшань), 2-34-05, 2-69-58; оршуулгын - 2-67-81; корректорнүүдэй - 2-33-61, компьютерна түбэй - 2-66-76. Манай корреспондентнүүд: Агинска - 42-19; Закаменска - 30-61.

“Бурятия” хэблэлэй телефонууд: директор - 2-49-94, бухгалтерин - 2-23-67, вахта - 2-35-95.